

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

din 17 februarie 2005*

Finanzamt Gladbeck
împotriva
Edith Linneweber (cauza C-453/02)

și

Finanzamt Herne-West
împotriva
Savvas Akritidis (cauza C-462/02)

(cereri de pronunțare a unei hotărâri preliminare, formulate de Bundesfinanzhof, Germania)

„A șasea Directivă TVA – Scutirea jocurilor de noroc – Stabilirea condițiilor și a limitelor scutirii – Impozitarea jocurilor organizate în afara cazinourilor publice – Respectarea principiului neutralității fiscale – Articolul 13 B litera (f) – Efect direct”

Cauzele conexate C-453/02 și C-462/02

În cauzele conexate C-453/02 și C-462/02,

având ca obiect cereri de pronunțare a unei hotărâri preliminare, în temeiul articolului 234 din Tratatul CE, introduse de Bundesfinanzhof (Germania), prin deciziile din 6 noiembrie 2002, primite la Curte la datele de 13 și respectiv 23 decembrie 2002, în procedurile

Finanzamt Gladbeck

împotriva

Edith Linneweber (cauza C-453/02)

și

Finanzamt Herne-West

împotriva

Savvas Akritidis (cauza C-462/02),

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul C. W. A. Timmermans, președinte de cameră, domnii C. Gulmann și R. Schintgen (raportor), judecători,

avocat general: doamna C. Stix-Hackl,

grefier: doamna M.-F. Contet, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 26 mai 2004,

după examinarea observațiilor prezentate:

- pentru doamna Linneweber, de către M. Nettesheim, Rechtsanwalt,
- pentru guvernul german, de către domnul W.-D. Plessing, în calitate de agent, asistat de D. Sellner, Rechtsanwalt,
- pentru Comisia Comunităților Europene, de către domnii E. Traversa și K. Gross, în calitate de agenți, asistați de A. Böhlke, Rechtsanwalt,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 8 iulie 2004,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererile de pronunțare a unei hotărâri preliminare privesc interpretarea articolului 13 B litera (f) din A șasea Directivă 77/388/CEE a Consiliului din 17 mai 1977 privind armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la impozitele pe cifra de afaceri – Sistemul comun de taxă pe valoarea adăugată: baza unitară de evaluare (JO L 145, p. 1, denumită în continuare „A șasea directivă”).

2 Aceste cereri au fost prezentate în cadrul unor litigii între, pe de o parte, Finanzamt Gladbeck și doamna Linneweber, în calitate de legatar universal al soțului ei decedat în 1999 și, pe de altă parte, Finanzamt Herne-West și domnul Akritidis privind plata taxei pe valoarea adăugată (denumită în continuare „TVA”) pe veniturile din exploatarea jocurilor de noroc.

Cadrul juridic

Reglementarea comunitară

3 Articolul 2 din A șasea directivă, care constituie Titlul II din aceasta, intitulat „Domeniul de aplicare”, dispune:

„Fac obiectul taxei pe valoarea adăugată:

1. livrările de bunuri și prestările de servicii efectuate cu titlu oneros în interiorul țării de către o persoană plătitoare de impozit care acționează în această calitate;

[...]”

4 În temeiul articolului 13 B litera (f) din A șasea directivă, statele membre scutesc de TVA:

„pariurile, loteriile și alte jocuri de noroc sau pe bani, sub rezerva condițiilor și a limitelor definite de fiecare stat membru”.

Reglementarea națională

5 Articolul 1 alineatul (1) din Umsatzsteuergesetz 1993 (Legea din 1993 privind impozitul pe cifra de afaceri, BGBl. 1993 I, p. 565, denumită în continuare „UStG”) impozitează cu TVA

operațiunile efectuate cu titlu oneros în interiorul țării de către un contractant în cadrul activității sale.

6 În temeiul articolului 4 alineatul (9) litera (b) din UStG, sunt scutite de TVA cifrele de afaceri care intră sub incidența legii privind pariurile și loteriile, precum și cifrele de afaceri ale cazinourilor publice autorizate care rezultă din funcționarea acestor cazinouri.

Acțiunile principale și întrebările preliminare

Cauza C-453/02

7 Doamna Linneweber este legatarul universal al soțului ei decedat în 1999. Acesta din urmă a avut o autorizație administrativă pentru a pune la dispoziția publicului, în schimbul unei sume de bani, aparate de jocuri de noroc și aparate de divertisment în baruri și în sălile de joc care îi aparțineau. Doamna Linneweber și soțul ei au declarat veniturile generate din exploatarea acestor aparate pentru exercițiile financiare 1997 și 1998 ca fiind scutite de TVA, pe motiv că veniturile provenite din exploatarea aparatelor de jocuri de noroc de către cazinourile autorizate sunt scutite de această taxă.

8 Finanzamt Gladbeck a considerat, în schimb, că veniturile în cauză nu erau scutite în temeiul articolului 4 alineatul (9) litera (b) din UStG, deoarece acestea nu erau supuse impozitului pe pariuri, curse și loterii și nu proveneau din exploatarea unui cazinou public autorizat.

9 Fiind sesizat în legătură cu litigiul, Finanzgericht Münster a admis acțiunea introdusă de doamna Linneweber, pe motiv că, prin analogie cu constatările Curții în Hotărârea sa din 11 iunie 1998, Fischer (cauza C-283/95, Rec. p. I-3369), veniturile provenite din aparatele de jocuri de noroc trebuie să fie scutite de TVA în conformitate cu articolul 13 B litera (f) din A șasea directivă. Astfel, la punctul 28 din hotărârea menționată Curtea a declarat că principiul neutralității fiscale se opune, în materie de percepere a TVA-ului, unei diferențieri între tranzacțiile legale și cele nelegale.

10 În sprijinul acțiunii sale în „Revizuire”, introdusă la Bundesfinanzhof, Finanzamt Gladbeck a susținut că mizele și șansele de câștig sunt mult mai mari în cazurile aparatelor instalate în cazinouri decât în cazul aparatelor exploatate în afara unor astfel de unități. Prin urmare, contrar celor admise de Finanzgericht Münster, nu exista nicio concurență între aceste două tipuri de aparate.

11 Considerând că soluționarea litigiului în legătură cu care a fost sesizată necesita interpretarea celei de-A șasea directive, Bundesfinanzhof a decis să suspende judecata și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Este necesar să se interpreteze articolul 13 partea B litera (f) din A șasea directivă [...] în sensul că un stat membru nu poate supune plății taxei pe valoarea adăugată organizarea unui joc de noroc sau pe bani în cazul în care organizarea unui astfel de joc de către un cazinou public autorizat este scutită de aceasta?

2) Articolul 13 partea B litera (f) din A șasea directivă [...] interzice unui stat membru să supună plății taxei pe valoarea adăugată exploatarea unui aparat de jocuri de noroc prin simplul fapt că, într-un cazinou public autorizat, o astfel de exploatare este scutită sau ar trebui să se stabilească în plus că aparatele de jocuri de noroc exploatate în afara cazinourilor

sunt comparabile, în punctele esențiale, cum ar fi miza maximă și câștigul maxim, cu cele care sunt exploatate în cazinouri?

3) Instalatorul aparatelor se poate prevala de scutirea prevăzută la articolul 13 partea B litera (f) din A șasea directivă [...]?”

Cauza C-462/02

12 Astfel cum rezultă din dosarul transmis Curții de către instanța de trimitere, domnul Akritidis a exploatat între 1987 și 1991 o sală de jocuri în Herne-Eickel. Acesta organiza acolo jocuri de ruletă și jocuri de cărți. În conformitate cu autorizația de care dispunea, aceste jocuri trebuiau practicate cu respectarea normelor definite în conformitate cu un certificat de non-opoziție („Unbedenklichkeitsbescheinigung”), eliberat de către autoritățile competente.

13 Între anii 1989 și 1991, domnul Akritidis nu a respectat normele prevăzute de autoritățile competente atât în ceea ce privește ruleta, cât și jocul de cărți. Astfel, în special, nu a utilizat tabla de joc, nu a respectat volumul maxim de pariuri și nu a păstrat un registru al cifrei de afaceri generate de exploatarea jocurilor în cauză.

14 Finanzamt Herne-West a evaluat cifra de afaceri pentru perioada menționată, luând în considerare veniturile ilicite provenite din organizarea jocurilor de ruletă și de cărți. Ca urmare a unei reclamații a domnului Akritidis și ținând seama de hotărârea Fischer, menționată anterior, Finanzamt Herne-West a renunțat să impoziteze cu TVA veniturile provenite din jocul de ruletă. Cu toate acestea, a hotărât să considere imposibil jocul de cărți organizat în mod nelegal și a stabilit în mod forțat partea din cifra de afaceri referitoare la organizarea acestui joc.

15 Domnul Akritidis a introdus o acțiune împotriva acestei decizii în fața Finanzgericht Münster. Această instanță a hotărât că, în conformitate cu principiile stabilite de către Curte în Hotărârea Fisher, menționată anterior, jocul de cărți în cauză trebuia, în conformitate cu articolul 13 B litera (f) din A șasea directivă, să fie scutit de TVA. De asemenea, a constatat că domnul Akritidis putea invoca această dispoziție direct în fața instanțelor naționale. În opinia sa, nu există niciun motiv pentru a limita la jocul de ruletă aplicarea principiilor stabilite de Curte în hotărârea menționată.

16 În sprijinul recursului său în „revizuire”, introdus în fața Bundesfinanzhof, Finanzamt Herne-West a susținut că principiile la care se referă Finanzgericht Münster nu se transpun jocului de cărți din cauza de față. În speță, spre deosebire de jocul în cauză analizat în Hotărârea Fischer, menționată anterior, nu există nicio concurență între jocul de cărți organizat de domnul Akritidis și cele organizate de cazinouri, deoarece aceste jocuri nu sunt într-adevăr comparabile. La rândul său, domnul Akritidis susține că jocul de cărți, astfel cum a fost jucat în unitățile sale, corespunde cu „black jack”-ul jucat în cazinourile publice autorizate.

17 Considerând că soluționarea litigiului în legătură cu care a fost sesizată necesită interpretarea celei de-A șasea directive, Bundesfinanzhof a decis să suspende judecata și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 13 partea B litera (f) din A șasea directivă [...] interzice unui stat membru să supună plății taxei pe valoarea adăugată organizarea unui joc de cărți atunci când organizarea unui astfel de joc de către un cazinou public autorizat este scutită sau ar trebui să se stabilească, în plus, că jocurile de cărți organizate în afara cazinourilor sunt comparabile, în

punctele esențiale, cum ar fi regulile de joc, miza maximă și câștigul maxim, cu cele care sunt organizate în cazinouri?

2) Organizatorul se poate prevala de scutirea prevăzută la articolul 13 partea B litera (f) din A șasea directivă [...]?”

18 Prin Ordonanța președintelui Curții din 6 februarie 2003, cauzele C-453/02 și C-462/02 au fost conexate în scopul procedurii scrise, al procedurii orale și al hotărârii pronunțate.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare în cauza C-453/02

19 Cu titlu introductiv, ar trebui să se amintească, pe de o parte, că articolul 4 alineatul (9) litera (b) din UStG scutește de TVA cifra de afaceri obținută de către cazinourile publice autorizate prin intermediul jocurilor sau aparatelor de jocuri de noroc fără ca forma sau modalitățile de organizare și de exploatare a acestor jocuri și aparate să fie stabilite.

20 Pe de altă parte, astfel cum a precizat Bundesfinanzhof în decizia sa de trimitere, este necesar să se constate faptul că cazinourile publice autorizate nu sunt supuse niciunei limitări în ceea ce privește jocurile și aparatele de jocuri de noroc pe care le pot exploata.

21 Astfel, unele jocuri și aparate de jocuri de noroc, cum ar fi cele în cauză în acțiunea principală, pot, indiferent de modul lor de organizare, să fie exploatare de către cazinourile publice autorizate fără ca cifra de afaceri pe care o realizează acestea din exploatarea jocurilor menționate să fie impozitată cu TVA.

22 În aceste condiții, este necesar să se înțeleagă că prima întrebare din cauza C-453/02 urmărește, în esență, să afle dacă articolul 13 partea B litera (f) din A șasea directivă trebuie interpretat în sensul că se opune unei legislații naționale care prevede că exploatarea tuturor jocurilor și a aparatelor de jocuri de noroc este scutită de TVA atunci când este efectuată în cazinouri publice autorizate, în timp ce exercitarea acestei activități de către alți operatori decât exploatanții de cazinouri nu beneficiază de această scutire.

23 Pentru a răspunde la întrebarea astfel reformulată, este necesar să se amintească faptul că rezultă din articolul 13 partea B litera (f) din A șasea directivă că exploatarea jocurilor și a aparatelor de jocuri de noroc trebuie să fie, în principiu, scutită de TVA, în timp ce statele membre rămân, cu toate acestea, competente să stabilească condițiile și limitele acestei scutiri (Hotărârea Fischer, menționată anterior, punctul 25).

24 Cu toate acestea, în exercitarea acestei competențe, statele membre trebuie să respecte principiul neutralității fiscale. Astfel cum rezultă din jurisprudența Curții, acest principiu se opune, în special, ca mărfuri sau prestări de servicii similare care se află, prin urmare, în concurență unele cu altele să fie tratate în mod diferit din punctul de vedere al TVA-ului, astfel încât mărfurile sau prestările menționate trebuie să fie impozitate la un nivel uniform (a se vedea, în special, Hotărârea din 11 octombrie 2001, Adam, cauza C-267/99, p. I-7467, punctul 36 și Hotărârea din 23 octombrie 2003, Comisia/Germania, cauza C-109/02, Rec. p. I-12691, punctul 20).

25 Din această jurisprudență, precum și din Hotărârea din 7 septembrie 1999, Gregg (cauza C-216/97, Rec. p. I-4947, punctul 20) și din Hotărârea Fischer, menționată mai sus, rezultă că, pentru a evalua dacă produsele sau prestările de servicii sunt similare, identitatea

producătorului sau a prestatorului de servicii și forma juridică sub care aceștia își desfășoară activitatea sunt, în principiu, fără relevanță.

26 Într-adevăr, astfel cum a indicat avocatul general la punctele 37 și 38 din concluziile sale, pentru a stabili dacă există o similitudine între activitățile menționate în cauza care a generat Hotărârea Fischer, menționată anterior, Curtea a examinat numai compatibilitatea activităților în cauză și nu a luat în calcul argumentul conform căruia, în ceea ce privește principiul neutralității fiscale, jocurile de noroc sunt diferențiate prin simplul fapt al organizării lor de către sau în cazinouri publice autorizate.

27 Astfel, la punctul 31 din Hotărârea Fischer, menționată anterior, Curtea a hotărât că articolul 13 partea B litera (f) din A șasea directivă se opune ca un stat membru să supună plății TVA exploatarea nelegală a unui joc de noroc organizat în afara unui cazinou public autorizat, în timp ce exploatarea aceluiași joc de noroc de către o astfel de unitate beneficiază de o scutire.

28 În măsura în care identitatea proprietarului unui joc de noroc nu este relevantă pentru a stabili dacă organizarea nelegală a jocului menționat trebuie să fie considerată ca fiind în concurență cu organizarea licită a aceluiași joc, același lucru trebuie afirmat, *a fortiori*, când vine vorba de a stabili dacă două jocuri sau aparate de jocuri de noroc exploatate în mod legal trebuie să fie considerate ca fiind în concurență unul cu celălalt.

29 Rezultă că, în exercitarea competențelor care le sunt recunoscute de articolul 13 partea B litera (f) din A șasea directivă, anume stabilirea condițiilor și a limitelor în care exploatarea de jocuri și aparate de jocuri de noroc poate beneficia de scutirea de TVA prevăzută de această dispoziție, statele membre nu pot face ca această scutire să depindă de identitatea proprietarului de astfel de jocuri și aparate.

30 Având în vedere aceste considerații, este necesar să se răspundă la prima întrebare adresată în cauza C-453/02 că articolul 13 partea B litera (f) din A șasea directivă trebuie interpretat în sensul că se opune unei legislații naționale care prevede că exploatarea tuturor jocurilor și a aparatelor de jocuri de noroc este scutită de TVA atunci când este efectuată în cazinouri publice autorizate, în timp ce exercitarea acestei activități de către alți operatori decât exploatanții de cazinouri nu beneficiază de această scutire.

Cu privire la a doua întrebare în cauza C-453/02 și la prima întrebare în cauza C-462/02

31 Având în vedere răspunsul dat la prima întrebare în cauza C-453/02, nu este necesar să se răspundă nici la a doua întrebare din această cauză, nici la prima întrebare din cauza C-462/02.

Cu privire la a treia întrebare în cauza C-453/02 și la a doua întrebare în cauza C-462/02

32 Prin aceste întrebări, instanța de trimitere dorește să afle, în esență, dacă articolul 13 partea B litera (f) din A șasea directivă are efect direct, în sensul că poate fi invocat de către un exploatant de jocuri sau de aparate de jocuri de noroc în fața instanțelor naționale pentru a nu aplica normele de drept intern incompatibile cu această dispoziție.

33 În această privință, este necesar să se amintească faptul că, în toate cazurile în care dispoziții ale unei directive apar, din punctul de vedere al conținutului lor, ca fiind necondiționale și suficient de precise, aceste dispoziții pot fi invocate, în absența unor măsuri de punere în aplicare adoptate în termenele stabilite, împotriva oricărei dispoziții naționale

neconforme cu directiva sau în cazul în care acestea sunt de natură să definească drepturi pe care persoanele fizice sunt în măsură să le susțină în fața statului (a se vedea, în special, Hotărârea din 19 ianuarie 1982, Becker, cauza 8/81, Rec., p. 53, punctul 25; Hotărârea din 10 septembrie 2002, Kügler, cauza C-141/00, Rec., p. I-6833, punctul 51 și Hotărârea din 20 mai 2003, Österreichischer Rundfunk și alții cauzele conexate C-465/00, C-138/01 și C-139/01, Rec. p. I-4989, punctul 98).

34 În ceea ce privește, mai precis, articolul 13 B din A șasea directivă, rezultă din jurisprudență că, deși această dispoziție recunoaște, fără îndoială, statelor membre o marjă de apreciere pentru a stabili condițiile de punere în aplicare a unora dintre scutirile pe care le prevede, este la fel de adevărat că un stat membru nu poate să opună propria sa omisiune de a adopta dispozițiile destinate, mai precis, să faciliteze aplicarea acestei scutiri față de un contribuabil care poate să demonstreze că situația sa fiscală se încadrează efectiv în una din categoriile care beneficiază de scutire menționate de A șasea directivă (Hotărârea Becker, menționată anterior, punctul 33).

35 Este necesar să se adauge că circumstanța că articolul 13 partea B litera (f) din A șasea directivă reafirmă existența acestei marje de apreciere a statelor membre, precizând că au competența de a stabili condițiile și limitele scutirii de care beneficiază jocurile de noroc și pe bani, nu este de natură să readucă în discuție această interpretare. Într-adevăr, din moment ce, în principiu, aceste jocuri sunt scutite de TVA, orice exploatant al acestora se poate prevala în mod direct de această scutire, cu condiția ca statul membru în cauză să fi renunțat la exercitarea competențelor care îi sunt recunoscute în mod expres de articolul 13 B litera (f) din A șasea directivă sau a omis să exercite astfel de competențe.

36 Este necesar să se constate, de asemenea, că ceea ce este relevant pentru cazul în care un stat membru nu și-a exercitat competențele care îi sunt recunoscute de articolul 13 B din A șasea directivă trebuie să se aplice *a fortiori* în cazul în care, în exercitarea competențelor menționate, un stat membru a adoptat dispoziții naționale incompatibile cu prezenta directivă.

37 Rezultă că, astfel cum a indicat avocatul general la punctul 72 din concluziile sale, în cazul în care, la fel ca în cazurile din acțiunea principală, condițiile sau limitele pe care un stat membru le impune pentru scutirea de TVA pentru jocurile de noroc sau pe bani sunt contrare principiului neutralității fiscale, statul membru menționat nu se poate întemeia pe astfel de condiții sau limite pentru a refuza unui exploatant de astfel de jocuri scutirea pe care acesta o poate pretinde în mod legitim în temeiul celei de-A șasea directive.

38 Prin urmare, este necesar să se răspundă la a treia întrebare în cauza C-453/02 și la a doua întrebare în cauza C-462/02 că articolul 13 B litera (f) din A șasea directivă are efect direct, în sensul că poate fi invocat de către un exploatant de jocuri sau de aparate de jocuri de noroc în fața instanțelor naționale pentru a nu aplica normele de drept intern incompatibile cu această dispoziție.

Cu privire la efectele în timp ale prezentei hotărâri

39 În observațiile sale orale, guvernul german a evocat posibilitatea ca, în cazul în care Curtea consideră că o reglementare națională precum cea în cauză în acțiunile principale este incompatibilă cu A șasea directivă, aceasta a decis să limiteze în timp efectele prezentei hotărâri.

40 În susținerea cererii sale, guvernul menționat a atras, pe de o parte, atenția Curții cu privire la consecințele financiare nefaste pe care le-ar avea o hotărâre care constată incompatibilitatea

cu A șasea directivă a unei dispoziții cum ar fi articolul 4 alineatul (9) din UStG. În al doilea rând, acesta a susținut că comportamentul adoptat de către Comisia Comunităților Europene ca urmare a Hotărârii din 5 mai 1994, Glawe (cauza C-38/93, Rec. I-1679) a determinat Republica Federală Germania să considere că articolul 4 alineatul (9) din UStG era în concordanță cu A șasea directivă.

41 În această privință, este necesar să se amintească faptul că, în conformitate cu o jurisprudență constantă, interpretarea pe care o dă Curtea unei norme de drept comunitar, în exercitarea competenței conferite de articolul 234 din Tratatul CE, clarifică și precizează semnificația și sfera de aplicare a acestei norme astfel cum aceasta trebuie sau ar fi trebuit să fie înțeleasă și aplicată de la momentul intrării în vigoare. Rezultă că norma astfel interpretată poate fi și trebuie să fie aplicată de către instanță chiar și unor raporturi juridice apărute și constituite înainte de hotărârea care se pronunță în privința cererii de interpretare, în cazul în care, pe de altă parte, condițiile care permit aducerea în fața instanțelor competente a unui litigiu referitor la aplicarea normei menționate sunt respectate (a se vedea, în special, Hotărârea din 11 august 1995, Roders și alții, cauzele conexe C-367/93 – C-377/93, Rec. p. I-2229 punctul 42 și Hotărârea din 3 octombrie 2002, Barreira Pérez, cauza C-347/00, Rec. p. I-8191, punctul 44).

42 Curtea poate, numai cu titlu excepțional, prin aplicarea unui principiu general de securitate juridică inerent ordinii juridice comunitare, să fie determinată să limiteze posibilitatea oricărei părți interesate de a invoca o dispoziție pe care a interpretat-o pentru a pune în discuție relațiile juridice stabilite de bună credință (a se vedea, în special, Hotărârea din 23 mai 2000, Buchner și alții, cauza C-104/98, Rec. p. I-3625, punctul 39 și Hotărârea Barreira Pérez, menționată anterior, punctul 45).

43 În ceea ce privește cauzele principale, este necesar să se constate, în primul rând, faptul că comportamentul Comisiei în urma Hotărârii Glawe, menționată mai sus, nu poate fi invocat în mod valabil pentru a susține teza conform căreia articolul 4 alineatul (9) din UStG putea, în mod rezonabil, să fie considerat ca fiind în concordanță cu A șasea directivă. Într-adevăr, cauza care a generat hotărârea menționată se referea numai la stabilirea bazei impozabile din cifra de afaceri generată de exploatarea aparatelor de jocuri de noroc și nu se referea în niciun fel la diferența de tratament instituită, în general, de legislația germană în materie de TVA între cazinourile publice autorizate și ceilalți exploatanți de jocuri de noroc.

44 Este necesar să se amintească, în al doilea rând, că consecințele financiare care ar putea decurge pentru un stat membru dintr-o hotărâre preliminară nu justifică, prin ele însele, limitarea efectelor în timp ale acestei hotărâri (a se vedea, în special, Hotărârea Roders și alții, punctul 48 și Hotărârea Buchner și alții, punctul 41, menționate anterior).

45 În consecință, nu este necesar să se limiteze în timp efectele prezentei hotărâri.

Cu privire la cheltuielile de judecată

46 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are un caracter incidental față de procedura din fața instanței de trimitere, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

1) Articolul 13 B litera (f) din A șasea Directivă 77/388/CEE a Consiliului din 17 mai 1977 privind armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la impozitele pe cifra de afaceri - Sistemul comun de taxă pe valoarea adăugată: bază unitară de evaluare, trebuie interpretat în sensul că se opune unei legislații naționale care prevede că exploatarea tuturor jocurilor și a aparatelor de jocuri de noroc este scutită de TVA atunci când este efectuată în cazinouri publice autorizate, în timp ce exercitarea acestei activități de către alți operatori decât exploatanții de cazinouri, nu beneficiază de această scutire.

2) Articolul 13 B litera (f) din A șasea Directivă 77/388 are efect direct, în sensul că poate fi invocat de către un exploatant de jocuri sau de aparate de jocuri de noroc în fața instanțelor naționale pentru a nu aplica normele de drept intern incompatibile cu această dispoziție.